

Z VEDECKÉHO ŽIVOTA/ FROM SCIENTIFIC LIFE

Profesorka Milota Vetráková – roky venované rozvoju Ekonomickej fakulty a Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Professor Milota Vetráková - years dedicated to the development of the Faculty of Economics and Matej Bel University in Banská Bystrica

V roku 2020 si životné jubileum pripomenula naša vzácna kolegyňa profesorka Ing. Milota Vetráková, PhD., ktorá 45 rokov svojho pracovného života venovala pedagogickej práci, a vedeckovýskumnej činnosti a pritom rozvoju Ekonomickej fakulty a Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, a v tomto roku sa rozhodla odísť na zaslúžený odpočinok.

Rodáčka z Málnica v okrese Poltár, obce s bohatou sklárskou tradíciou, sa (narodila sa v roku 1950) a vyrastala spolu s dvomi mladšími súrodencami v rodine organizátora poľnohospodárskeho života Pavla Faťaru. Po absolvovaní základného vzdelania pokračovala v štúdiu na Strednej ekonomickej škole v Lučenci (1964 – 1969), kde bola nielen eminentnou študentkou, ale aj reprezentantkou v orientačnom behu. Ako účastníčka celoštátnych súťaží získala početné ocenenia.

Starostliví rodičia umožnili svojim trom deťom vysokoškolské štúdium. Sestra sa stala lekárkou a brat poľnohospodárskym inžinierom. Profesorka Vetráková po maturite študovala na Obchodnej fakulte Vysokej školy ekonomickej v Bratislave (1969 – 1974). Štúdium

ukončila s vyznamenaním a získala diplom inžinierky v odbore ekonomika a riadenie vnútorného obchodu.

Po absolvovaní vysokej školy sa zamestnala ako stredoškolská učiteľka na Gymnázium v Považskej Bystrici. Vydala sa a presťahovala do Banskej Bystrice. Na základe výberového konania získala v roku 1975 miesto asistentky na vtedy mladom detašovanom pracovisku Obchodnej fakulty VŠE. Stala sa členkou formujúceho sa kolektívu učiteľov, ktorý vtedajší študenti rozdeľovali na našich, t. j. interných, a tých druhých. Tí druhí v prvých rokoch prichádzali z Bratislavy a vyučovali ekonomické disciplíny, alebo boli z Pedagogickej fakulty a zabezpečovali všeobecnejšie predmety. Postupne si osvojovala viaceré disciplíny, ktoré ponúkal študijný plán špecializácie cestovný ruch a spoločné stravovanie. Pracovala s veľkým nasadením, aby študentom odovzdala to najlepšie. Tu prešla krstom vysokoškolskej učiteľky, absolvovala kurz vysokoškolskej pedagogiky (1978) a štúdium vedeckej aspirantúry.

Popri tom za svoj osobný úspech pokladá dve deti – syna Václava a dcéru Júliu, ktorým ako milujúca matka dala nielen dobrú výchovu, ale aj vzdelanie, aby ich pripravila do života. To všetko pokladala za samozrejmú a dnes sa teší zo štyroch vnúčat, najstaršej Sofie, Alexa, Erika a najmladšieho Mirka.

Pedagogicky pôsobila na Katedre cestovného ruchu a zostala jej verná až do odchodu do dôchodku. V roku 1982 ukončila štúdium vedeckej aspirantúry (dnes doktorandské štúdium) v odbore 62-03-9 odvetvové a prierezové ekonomiky obhajobou dizertačnej práce na tému „Návrh metodiky optimálneho rozmiestenia vybraných doplnkových služieb v strediskách cestovného ruchu“ a získala akademický titul kandidátky ekonomických vied CSc. (dnes PhD.). S veľkým zánietením sa zapojila do vedeckovýskumnej činnosti a podieľala sa na riešení výskumných projektov. V tých časoch dobe bolo podmienkou, aby každý učiteľ absolvoval hospodársku prax ako súčasť kvalifikačného rastu. Aby splnila túto požiadavku, v roku 1987 absolvovala ročnú stáž na odbore obchodu a cestovného ruchu Krajského národného výboru v Banskej Bystrici.

Na základe hodnotenia pedagogickej spôsobilosti, odbornej a publikačnej činnosti ju minister školstva v roku 1987 vymenoval za docentku v odbore odvetvové a prierezové ekonomiky. Na základe prehodnotenia publikačnej činnosti v kontexte ostatných vykonaných činností vo funkcii vysokoškolskej učiteľky jej vedecká rada fakulty v roku 1991 potvrdila habilitáciu.

Po spoločensko-politickej o- zmene v roku 1989 sa dostala do vedenia fakulty a nasledujúcich 25 rokov (1990 až 2015) vykonávala akademické funkcie. Začínala ako prodekanica pre pedagogickú činnosť v zložitých časoch na fakulte (1990 - 1993), keď bolo

treba všetko prehodnocovať a učivo ekonomických disciplín pretransformovať na podmienky trhovej ekonomiky. Potom nasledovali dve funkčné obdobia, kedy vykonávala funkciu dekanke Ekonomickej fakulty (1994 – 1999). Vzápätí nasledoval post prodekanke pre pedagogickú činnosť (2000 - 2002) a následne ju akademický senát opäť zvolil za dekanke fakulty (2003 - 2006). Keď sa otvorili hranice, jej snahou bolo, aby sa aj fakulta otvorila svetu. Dokázala promptne reagovať a na základe osobných kontaktov nadviazala spoluprácu so zahraničnými univerzitami. Na fakultu prichádzali lektori zo zahraničných vysokých škôl a prednášali v cudzích jazykoch. Vytvorili sa tak aj možnosti mobilít našich učiteľov a študentov, ktorí absolvovali stáže a čiastkové štúdium na zahraničných vysokých školách.

Pri vykonávaní akademických funkcií sa významne zaslúžila o formovanie nových študijných odborov, rozvoj medzinárodnej spolupráce a vytváranie predpokladov pre odborný a kvalifikačný rast pedagogických a vedecko-výskumných zamestnancov. Jej vlastnosť „dobrej gazdinej“, zmysel pre spravodlivosť a poriadok sa prejavila aj pri vytváraní materiálnych a priestorových podmienok a modernizácii vyučovacieho procesu.

Tým sa jej riadenie Ekonomickej fakulty neskončilo. Nasledoval nový maratón, keď sa stala prorektorkou pre pedagogickú činnosť. Túto akademickú funkciu vykonávala s veľkým nasadením dve volebné obdobia (2007 – 2014). Veľkou záťažou bola najmä príprava komplexnej akreditácie univerzity v rokoch 2008 a 2014.

Popri angažovanosti v riadiacich funkciách pamätala aj na svoj ďalší kvalifikačný rast. Na základe bohatej pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti bolo začaté konanie na vymenovanie za profesorku. Na inauguračnom kolokviu predniesla prednášku na tému „Prínos ľudských zdrojov pre rozvoj organizácie“. V roku 2002 ju prezident Slovenskej republiky vymenoval za profesorku v odbore odvetvové a prierezové ekonomiky.

Od príchodu na fakultu v Banskej Bystrici v roku 1975 viedla cvičenia, semináre a prednášky z rôznych vyučovacích predmetov v študijnom odbore cestovný ruch. Od roku 1985 sa zameriavala najmä na manažment ľudských zdrojov v cestovnom ruchu, manažérsku komunikáciu, organizáciu práce a riadenie ľudských zdrojov. Bola garantkou študijného programu druhého stupňa štúdia Interkultúrna komunikácia v cestovnom ruchu (vyučoval sa v anglickom, nemeckom a francúzskom jazyku) v študijnom odbore cestovný ruch a spolugarantkou a neskôr garantkou študijného programu doktorandského štúdia Cestovný ruch a študijného programu Ekonomika a riadenie cestovného ruchu. Garantovala vyučovacie predmety manažment ľudských zdrojov, manažérska komunikácia, prípadové štúdie z manažmentu ľudských zdrojov. Viedla prednášky a semináre v prezenčnej a dištančnej forme vzdelávania zamerané na ľudské zdroje. Podieľala sa na výučbe v doktorandskom štúdiu, v

kurzoch ďalšieho vzdelávania organizovaných katedrou, fakultou a inými vzdelávacími inštitúciami. Počas pôsobenia na Ekonomickej fakulte viedla viac ako 300 diplomových a bakalárskych prác. Ako konzultantka viedla študentov pri spracovaní prác ŠVČ, z ktorých viaceré získali ocenenia na fakultných i celoštátnych súťažiach.

V rokoch 2004 – 2010 bola členkou výučbového tímu modulu Organising Work and Managing Human Resources a akademickou riaditeľkou štúdia MBA na Univerzite Mateja Bela. Bola členkou komisie pre štátne záverečné skúšky, dizertačné skúšky, obhajoby dizertačných a habilitačných prác. Od roku 1987 bola školiteľkou doktorandov. Vytvorila vedeckú školu a vychovala 17 doktorandov, z ktorých dvaja sú docentmi a štyria učiteľmi na vysokých školách.

Vedeckovýskumný profil profesorky Vetrákovvej sa odvíjal od pedagogickej činnosti. Bola vedúcou riešiteľkou a spoluriešiteľkou výskumných projektov národného a medzinárodného významu, a to 7 projektov VEGA, 1 medzinárodného projektu, 4 projektov KEGA, 4 medzinárodných vzdelávacích projektov a 3 domácich rezortných projektov. Bohatá vedeckovýskumná činnosť sa prejavila aj v publikačnej činnosti. Ako autorka a spoluautorka publikovala 6 vedeckých monografií, 5 vysokoškolských učebníc, 74 vedeckých prác vo vedeckých časopisoch a zborníkoch, z toho 29 v zahraničí, pritom 9 registrovaných v databáza WOS a SCOPUS. Predniesla 41 príspevkov na vedeckých konferenciách, z toho 24 v zahraničí, publikovala 7 odborných monografií a 13 vysokoškolských skrípt, 20 odborných prác v časopisoch a zborníkoch, z toho 8 v zahraničí, 5 recenzií a ďalšie práce. Na publikované práce je známych 478 citácií, z toho 212 registrovaných v citačných indexoch WOS a SCOPUS.

Profesorka Vetráková je známa v odborných kruhoch doma i v zahraničí. Významne sa angažovala ako členka redakčných rád vedeckých a odborných časopisov. Od roku 1991 bola členkou redakčnej rady časopisu Ekonomická revue cestovného ruchu, od roku 1997 členkou redakčnej rady časopisu Personálny a mzdový poradca podnikateľa, členkou redakčnej rady časopisu Podniková revue na Podnikovohospodárskej fakulte EU v Košiciach, členkou redakčnej rady časopisu Acta Oeconomica Universitatis Selye (2011), členkou vedeckého výboru a redakčnej rady medzinárodného vedeckého časopisu Human Resources Management and Ergonomics v Litve (od roku 2007), členkou vedeckého výboru a redakčnej rady časopisu Central European Journal of Labour Law and Personnel Management (2018) a členkou redakčných rád vedeckých zborníkov Acta Oeconomica na Ekonomickej fakulte UMB v Banskej Bystrici a Acta Oeconomica Carviniensis na Podnikateľskej fakulte Sliezskej univerzity v Karvinej.

V rokoch 2000 – 2003 zastupovala fakultu v Rade pre cestovný ruch pri Ministerstve hospodárstva SR. V rokoch 1995 – 2015 bola členkou prestížnej Medzinárodnej organizácie vedeckých expertov v cestovnom ruchu (AIEST), od roku 2015 členkou výboru medzinárodnej akademickej siete „Human Potential Development in Central and Eastern EU States“ so sídlom v Litve.

Na poli doktorandského štúdia bola v rokoch 1997 – 2010 členkou spoločnej odborovej komisie vo vednom odbore 62-03-9 odvetvové a prierezové ekonomiky s celoslovenskou pôsobnosťou, v rokoch 1997 – 2002 členkou spoločnej odborovej komisie vo vednom odbore 62-70-9 riadenie a ekonomika podnikov, od roku 2007 členkou odborovej komisie v študijnom odbore ekonomika a manažment podniku na Ekonomickej fakulte UMB a členkou odborovej komisie v študijnom odbore cestovný ruch na Ekonomickej fakulte UMB. V rokoch 2003 - 2019 bola členkou odborovej komisie v študijnom odbore odvetvové a prierezové ekonomiky na Fakulte PEDAS Žilinskej univerzity. Okrem toho bola členkou vedeckých rád – Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Sliezskej univerzity v Opave, Ekonomickej univerzity v Bratislave, Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici, Obchodno-podnikateľskej fakulty v Karvinej, Ekonomickej fakulty Technickej univerzity v Košiciach, Podnikovohospodárskej fakulty v Košiciach a Fakulty prevádzky, ekonomiky dopravy a spojov ŽU v Žiline.

Po roku 1990 absolvovala početné prednáškové pobyty a vedecké stáže na zahraničných univerzitách a vo vzdelávacích inštitúciách. Ako hosťujúca profesorka bola v USA na The University of South Carolina v Columbii (1994 a 1999), v Spojenom kráľovstve na University of West of England (1996), Manchester Metropolitan University (1996, 1997, 1998), University of West England (1997) a Nottingham Trent University (2005), v Nemecku na Fachhochschule Worms (1993) a Fachhochschule Kempten (1995), vo Švajčiarsku na Hotel – und Touristikschule Chur (1995), v Japonsku na JAICA Tokio (1998), v Maďarsku na Békescaba Tessedik Sámuel Főiskola Gazdasági (2002, 2003, 2004), v Českej republike na Európskom polytechnickom inštitúte Kunovice (2006 - 2010) a Sliezskej univerzite v Opave a v Karvinej (2016 – 2020), v Bielorusku na Bieloruskej štátnej univerzite v Minsku (2009, 2010), na Ukrajine v Kijevskej štátnej univerzite v Kijeve (2010) a v Poľsku na Sliezskej univerzite v Katoviciach (2011), Ekonomickej univerzite v Krakove (2014, 2015) a Politechnike Czestochowskej v Czestochowee (2016).

Za svoju prácu získala profesorka Vetráková viaceré ocenenia na úrovni Ekonomickej fakulty (zlatá medaila, ďakovné a pamätné listy) a Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Za celoživotný prínos k rozvoju univerzity a Ekonomickej fakulty UMB získala v roku 2014 Cenu rektorky. Pamätné plakety a zlaté medaily jej boli udelené pri významných jubileách

rektormi a dekanmi Vysoké školy ekonomickej v Bratislave, Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a Technickej univerzity v Žiline. V roku 2015 sa stala Osobnosťou v cestovnom ruchu v oblasti vedy a školstva a minister dopravy a výstavby SR jej udelil uznanie za zásluhy o rozvoj rezortu. V roku 1997 získala za dlhoročnú spoluprácu cenu primátora mesta Poprad a v roku 2002 cenu primátora mesta Banská Bystrica.

Profesorka Vetráková sa v spomienkach rada vracia do rokov práce so študentmi, keď sa ich snažila spoznávať, aby lepšie porozumela ich motivácii a životným cieľom. Ako hovorí, darilo sa to nielen pri štúdiu, ale najmä počas exkurzií, povinných praxí alebo na brigádach, ktoré absolvovali učitelia so svojimi študenti. Najmä v začiatkoch malý kolektív interných učiteľov a študentov vytváral osobnejšie a pevnejšie väzby. Pri vykonávaní riadiacich funkcií bola precízna a náročná nielen na spolupracovníkov, ale predovšetkým na seba, vždy nabitá energiou, ktorej má aj dnes na rozdávanie. Naučila sa ísť ďalej, aj keď sa v prvom momente situácia nevyvíja priaznivo. Vždy vecná a pragmatická, no pritom ľudská a ochotná pomôcť, vychádzala v ústrety študentom i spolupracovníkom.

Pri príležitosti vzácneho životného jubilea Ti, milá Milotka, aj v mene spolupracovníkov, kolegýň a kolegov ďakujeme za prácu vykonanú v prospech katedry, fakulty a univerzity. Ďakujeme za priateľstvo, prajnosť a možnosť s Tebou spolupracovať. Si pre nás veľkým vzorom a inšpiráciou, najmä vďaka tvojej pracovitosti, profesionalite, ale aj ľudskosti, skromnosti a добрote.

Do ďalších rokov Ti želáme, aby Ťa sprevádzalo pevné zdravie, optimizmus a entuziazmus, ktorý Ti nikdy nechýbal, a najmä pocit z dobre vykonanej práce. Máme Ťa veľmi radi.

Ad multos annos!

Za Katedru cestovného ruchu na Ekonomickej fakulte

Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

prof. Ing. Marian Gúčík, PhD.,

prof. Ing. Vanda Maráková, PhD.

za kolektív Katedry cestovného ruchu na Ekonomickej fakulte

Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

<https://doi.org/10.24040/eas.2021.22.1.159-164>